

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.298.2026

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 17081 Pana Posła Tomasza Nowaka oraz Krzysztofa Gadowskiego, w sprawie aktywizacji zawodowej młodych oraz osób 50+, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Ustawa z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia (Dz.U. poz. 620 z późn. zm.), zwana dalej ustawą, stanowi, że powiatowy urząd pracy powinien przedstawić bezrobotnemu do 30 roku życia propozycję zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, szkolenia albo innej formy pomocy w okresie do 4 miesięcy od dnia rejestracji. W ustawie ustanowiono też funkcję doradcy ds. osób młodych, którego zadaniem jest opracowanie wraz z klientem indywidualnego planu działania, czyli kompleksowego planu aktywizacji zawodowej. Ponadto, od 1 stycznia br. wojewódzkie i powiatowe urzędy pracy mogą uruchamiać ze środków Funduszu Pracy punkty kompleksowego wsparcia osób młodych, które zapewniają informację i doradztwo dotyczące zatrudnienia, edukacji, pomocy społecznej, kwestii mieszkaniowych czy zdrowotnych. Rozwiązanie to przetestowano w latach 2023-2024 w 76 powiatowych urzędach pracy w ramach projektów pilotażowych realizowanych z Funduszu Pracy.

Zgodnie z ustawą osobom bezrobotnym i poszukującym pracy do 30 roku życia oraz osobom bezrobotnym po 50 roku życia zarejestrowanym w urzędzie pracy przysługuje, obok pięciu innych grup, pierwszeństwo w kierowaniu do form wsparcia, takich jak: szkolenia, bon na kształcenie ustawiczne, pożyczka edukacyjna, staż, skierowanie do pracy w ramach robót publicznych, prac interwencyjnych czy prac społecznie użytecznych, pakiet aktywizacyjny, dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej, pożyczka na podjęcie działalności gospodarczej czy bon na zasiedlenie.

Od stycznia 2025 do końca czerwca 2026 r. prace subsydiowane, szkolenia, staże i prace społecznie użyteczne rozpoczęło 115,8 tys. młodych bezrobotnych (do 30 roku życia), w tym 50,4 tys. rozpoczęło staże, 15,6 tys. uzyskało wsparcie na rozpoczęcie działalności gospodarczej, 13,9 tys. rozpoczęło szkolenia, a 12,9 tys. prace interwencyjne. Osoby do 30 roku życia stanowiły prawie 42% wszystkich bezrobotnych rozpoczynających aktywne programy wsparcia. Biorąc pod uwagę, że udział osób w tej grupie wiekowej wśród zarejestrowanych bezrobotnych wynosił średnio 24,2%, należy stwierdzić, że grupa ta jest intensywnie aktywizowana.

W powiatowych urzędach pracy dostępne są ponadto formy pomocy dedykowane wyłącznie osobom po 50 roku życia lub wspierające ich zatrudnienie, wśród których wymienić można:

- w przypadku bezrobotnych powyżej 50 lat oraz posiadających co najmniej 20 letni okres uprawniający do zasiłku dla bezrobotnych, okres wypłacania zasiłku (365 dni);

- dofinansowanie dla pracodawcy za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego, który ukończył 50 rok życia, a nie ukończył 60 roku życia, przez okres 12 miesięcy; dofinansowanie ze środków Funduszu Pracy wynosi maksymalnie 50% minimalnego wynagrodzenia za pracę miesięcznie - w okresie od stycznia 2025 r. do końca kwietnia 2026 roku przyznano dofinansowanie na zatrudnienie za 1,4 tys. bezrobotnych powyżej 50 roku życia¹;
- zwolnienie pracodawców z obowiązku opłacania składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych przez 12 miesięcy, począwszy od pierwszego miesiąca po zawarciu umowy o pracę, za osoby zatrudnione, które ukończyły 50 rok życia i w okresie 30 dni przed zatrudnieniem pozostawały w ewidencji bezrobotnych. Pracodawcy zatrudniający osoby w wieku powyżej 55 lat (kobiety) i 60 lat (mężczyźni) są całkowicie zwolnieni z obowiązku odprowadzania za nie składek na te fundusze.

"Od stycznia 2025 r. do końca czerwca 2026 r. prace subsydiowane, szkolenia, staże i prace społecznie użyteczne rozpoczęło 42,1 tys. bezrobotnych po 50 roku życia, z których 22,2 tys. podjęło pracę subsydiowaną (m.in. roboty publiczne, prace interwencyjne, działalność gospodarczą), 8,6 tys. uczestniczyło w pracach społecznie użytecznych, 7,8 tys. rozpoczęło staże, a 3,6 tys. szkolenia².

Dostępna jest również nowa forma pomocy, opracowana z myślą o przedsiębiorcach zatrudniających osoby, które osiągnęły wiek emerytalny. Przedsiębiorca może otrzymać dofinansowanie za zatrudnienie osoby (zarejestrowanego jako poszukującego pracy), która osiągnęła wiek emerytalny. Instrument ten stanowi zachętę dla pracodawców do zatrudniania seniorów, przyczyniając się do zwiększenia aktywności zawodowej tej grupy.

Działaniem zapobiegającym wzrostowi bezrobocia jest również udzielanie ze środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego (KFS) pomocy osobom pracującym w nabyciu umiejętności i kwalifikacji, które pozwolą im utrzymać zatrudnienie. Od 1 stycznia 2026 r. rozszerzono wsparcie udzielane w ramach tego funduszu. Do tej pory ze środków tych korzystać mogli jedynie pracodawcy. Od 1 stycznia z pomocy na kształcenie ustawiczne mogą skorzystać wszystkie podmioty odprowadzające składki na Fundusz Pracy lub z nich zwolnione na mocy prawa. Oznacza to, że o środki KFS mogą też występować osoby prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą. Rozszerzono ponadto kategorie osób pracujących, które mogą skorzystać z kształcenia ustawicznego finansowanego z KFS o osoby wykonujące pracę na podstawie umów cywilno-prawnych.

Budżet KFS jest ustalany rokrocznie i odpowiada wysokości 4-6% przychodów Funduszu Pracy uzyskanych z obowiązkowych składek na Fundusz Pracy w roku poprzedzającym rok, dla którego sporządzano plan finansowy. Na rok 2026 budżet KFS wynosi 419,6 mln zł. Środki KFS mogą zostać przeznaczone na pokrycie kosztów szkoleń, egzaminów, studiów podyplomowych, badań lekarskich i psychologicznych wymaganych do podjęcia kształcenia lub pracy zawodowej po ukończonym kształceniu oraz koszty ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków w związku z podjętym kształceniem. W 2025 r. w kształceniu ustawicznym finansowanym ze środków KFS udział wzięło 197,6 osób (łącznie pracowników i pracodawców), w tym 8,3 tys. osób z grupy wiekowej 15-24 lata, 107,1 tys. w wieku 25-44 lata oraz 82,1 tys. osób grupie wiekowej 45+.

¹ Dane MRPiPS.

² Dane MRPiPS.

W br. samorządy powiatów na aktywizację zawodową osób bezrobotnych i poszukujących pracy, w tym kierowaną do osób do 30 roku życia i powyżej 50 roku życia, dysponują środkami Funduszu Pracy (FP) w wysokości 1,7 mld zł w ramach przyznanych limitów na finansowanie kosztów realizacji form pomocy. Ze środków tych finansowane są wszystkie formy pomocy określone w ustawie. Środki przyznawane są na cały rok i w transzach miesięcznych trafiają na konta powiatowych urzędów pracy. Wyboru wdrażanych form pomocy, w ramach łącznej kwoty ustalonej dla samorządu powiatu, dokonuje starosta po zasięgnięciu opinii powiatowej rady rynku pracy. To zatem samorząd powiatowy, uwzględniając potrzeby lokalnego rynku pracy i dostępne środki FP, decyduje o wyborze form pomocy i ich finansowaniu.

Na podstawie sprawozdania MRPiPS-02 o przychodach i wydatkach FP w okresie od 1 stycznia do 30 kwietnia br. powiatowe urzędy pracy na aktywizację osób do 30 roku życia wydatkowały 193,1 mln zł z FP. Na aktywizację osób po 50 roku życia urzędy wydatkowały z FP 58,9 mln, z czego na dofinansowanie wynagrodzeń bezrobotnych po 50 roku życia – 7,7 mln zł, a na dofinansowanie wynagrodzeń osób poszukujących pracy w wieku emerytalnym 47,8 tys. zł.

Obok sum przekazywanych przez dysponenta FP powiatowym urzędom pracy na finansowanie form pomocy minister właściwy do spraw pracy dysponuje środkami rezerwy FP, z której może zwiększać w ciągu roku finansowanie form pomocy realizowanych przez samorządy powiatów w danym roku budżetowym, zgodnie ze zgłaszanymi przez urzędy pracy potrzebami. Priorytety wydatkowania środków weryfikowane są na bieżąco. Procedurę ubiegania się o środki rezerwy FP określają „Zasady ubiegania się o środki rezerwy Funduszu Pracy na finansowanie działań aktywizacyjnych w 2026 roku”, zwane dalej zasadami, opublikowane w Intranecie Publicznych Służb Zatrudnienia 4 lutego br.

Do możliwych do sfinansowania z rezerwy FP działań należą programy aktywizacji zawodowej osób do 30 roku życia oraz bezrobotnych i poszukujących pracy po 50 roku życia, realizowane w ramach ogłaszanych naborów. Na podstawie ww. zasad, tego samego dnia jako ministra właściwa do spraw pracy ogłosiłam nabór wniosków dla urzędów pracy o dodatkowe środki z rezerwy FP na finansowanie form pomocy. Samorządy powiatowe mogły składać wnioski o przyznanie środków rezerwy FP na finansowanie wszystkich form pomocy ujętych w ustawie, w tym tych kierowanych do osób do 30 i powyżej 50 roku życia. Nabór trwał do 16 lutego br. W jego ramach powiatowym urzędem pracy przyznano z rezerwy FP łącznie 173,5 mln zł. Każdy urząd pracy, z którego złożono poprawny wniosek i który spełnił kryteria formalne, otrzymał środki rezerwy FP w ramach naboru.

W ramach naboru 15 powiatowych urzędów pracy wnioskowało o środki rezerwy FP w kwocie 1,5 mln zł na finansowanie kosztów, o których mowa w art. 300 ust. 2 pkt 10 ustawy, tj. dofinansowanie wynagrodzeń bezrobotnych, którzy ukończyli 50 rok życia albo poszukujących pracy, którzy ukończyli, w przypadku odpowiednio kobiet i mężczyzn, 60 i 65 lat. Środki z rezerwy FP przyznano w kwotach wnioskowanych. Jak wskazano wyżej, to starosta decyduje jakie formy pomocy są priorytetem w danym urzędzie i na tej podstawie wnioskuje o dodatkowe środki. Aktualnie trwają prace nad opracowaniem założeń następnego naboru.

W MRPiPS corocznie dokonuje się pomiaru skuteczności działań powiatowych urzędów pracy poprzez wyliczenie wskaźników efektywności zatrudnieniowej i kosztowej podstawowych form pomocy finansowanych z FP.

Katalog podstawowych form pomocy obejmuje sześć działań aktywizacyjnych (szkoleń, staży, prac interwencyjnych, robót publicznych, udzielania środków na podjęcie działalności gospodarczej oraz doposażenie stanowiska pracy) przewidzianych w ustawie, na które w badanym okresie poniesiono największe wydatki ze środków Funduszu Pracy.

Wskaźniki efektywności podstawowych form liczone są wg metodologii określonej w ustawie, zgodnie z informacją uzyskaną z badań statystycznych prowadzonych na podstawie przepisów o statystyce publicznej. Definicje wskaźników zawarto w art. 2 pkt 47 i 48 ustawy.

Efekt zatrudnieniowy zdefiniowano jako przepracowanie co najmniej 90 dni w okresie 180 dni po zakończeniu aktywizacji. Fakt podjęcia pracy jest potwierdzany przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Wskaźniki efektywności zatrudnieniowej wyliczane są dla uczestników ogółem, a nie dla ich poszczególnych grup. Dane dotyczące efektywności publikowane są na stronie internetowej MRPiPS pod adresem: <https://www.gov.pl/web/rodzina/wydatki-funduszu-pracy-na-finansowanie-podstawowych-form-aktywizacji-zawodowej>.

Analiza efektywności działań urzędów pracy w roku 2026 zostanie przeprowadzona w II połowie przyszłego roku, po otrzymaniu przez kierownictwo resortu danych sprawozdawczych zgodnie z terminami wskazanymi w Programie Badań Statystycznych Statystyki Publicznej na rok 2026.

O skuteczności działań świadczy też to, że stopa bezrobocia osób w grupie wiekowej 50+ pozostaje w Polsce nie tylko obiektywnie niska, ale też niższa niż w Unii Europejskiej. Według danych Eurostat w 2025 r. stopa bezrobocia osób w wieku 50-64 lata w Polsce kształtowała się na poziomie 2,2%, podczas gdy średnia unijna to 4,4%. Niższa od średniej unijnej była również stopa bezrobocia młodych - w grupie 20-24 lata wynosiła 10,6% (w UE 13,5%), a w grupie 25-29 lat 4,1% przy średniej w UE 8,4%.

Z kolei liczba pracujących w grupie wiekowej 50+ systematycznie rośnie - według danych Eurostat w 2025 r. w Polsce pracowało 5 mln 130 tys. należących do niej osób, podczas gdy w 2015 r. było ich ok. 4 mln 438 tys., a w 2004 r. 2 mln 741 tys. Na przestrzeni ostatnich 10 lat liczba pracujących w grupie 50+ wzrosła zatem o 15,6%, a w porównaniu do pierwszego roku obecności w UE o 87,2%. Wskaźnik zatrudnienia w tej grupie wiekowej wzrósł z 23,8% w 2004 r. do 35,7% w 2025 r. W tym samym czasie wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-24 lata wzrósł z 35% do 51,8%, a w grupie 25-29 lat zwiększył się z 65,6% do 84,3%.

W związku z tym, że ustawa o rynku pracy i służbach zatrudnienia weszła w życie 1 czerwca 2025 r. wprowadzając m.in. zmiany w zakresie udzielanej przez urzędy pracy pomocy i dostosowując system wsparcia do realiów rynku pracy, obecnie w MRPiPS nie planuje się wdrożenia nowych instrumentów. Przeprowadzenie ewaluacji rozwiązań wprowadzonych ustawą planowane jest po dwóch latach obowiązywania jej przepisów.

W ramach finansowania ze środków UE (program FERS – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego) przygotowywane są standardy wsparcia osób młodych w urzędach pracy, które mają być wdrożone do końca maja 2028 r. W ramach tego projektu powstaną: standardy dokonywania oceny kompetencji cyfrowych osób młodych, standardy docierania do osób młodych i metod wsparcia tej grupy wynikających z Zalecenia Rady UE w sprawie Gwarancji dla Młodzieży, a także standardy udzielania kompleksowego wsparcia osób długotrwale bezrobotnych przez powiatowe urzędy pracy.

Ponadto 3 kwietnia br. została podpisana umowa z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Krakowie w związku z ogłoszonym konkursem na opracowanie modelu punktu kompleksowej obsługi osób młodych i osób długotrwale bezrobotnych „one-stop-shop”. Projekt będzie realizowany pn. „Start PRO – punkty rozwoju osób młodych i długotrwale bezrobotnych” przez 12 miesięcy. Jego efektem będzie wypracowanie modelu punktów kompleksowej obsługi osób młodych i długotrwale bezrobotnych, który zostanie wdrożony przez wojewódzkie i powiatowe urzędy pracy (WUP i PUP), w jakich uruchomiono punkty one-stop-shop. Monitorowana będzie również liczba WUP i PUP, które wdrożyły model punktów kompleksowej obsługi osób młodych i długotrwale bezrobotnych.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Katarzyna Nowakowska

Podsekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/